

Turbuly Lilla

Egy önjáró színésznő multis kalandjai

A ZA-KO fesztivál Call Girl előadásáról

Fotó:
Kállai-Tóth Anett

A hetedik évébe lépett kortárs színházi fesztivál, a ZA-KO idén három előadásra szűkített kínálattal jelentkezett a korábbi évek egyhetes programsorozatához képest. Gyaníthatóan a pénzügyi támogatás csappanhatott meg, a közönségérdeklődés ugyanis nem indokolja a szűkítést. A fesztivál megálmodói (a Kvártélyház és a Manna Produkció) éppen mostanra értek el oda, hogy a nézők megismerték a rendezvényt, tudták, milyen előadásokra számíthatnak július első hetében, és az esetek túlnyomó részében meg is töltötték a nézőteret. A csökkentett üzemmód remélhetőleg csak átmeneti állapot, a szervezők pedig figyeltek rá, hogy erre az egy hétvégére színvonalas, húzónevekkel is bíró előadásokat sűrítsenek. Ilyen volt az Udvaros Dorottya és Földes Eszter szereplésével fémjelzett *Az utolsó tűzijáték*, valamint Miklósa Erika és Fekete-Kovács Kornél koncertje is.

A harmadik előadás, a *Call Girl* nem csak a ZA-KO, hanem az elmúlt színházi évad legvagányabb előadása címre is bátran pályázhatna. Mészáros Piroska a saját életét, pontosabban annak egy időszakát állította színpadra. Mégpedig úgy, hogy ellenébe ment a megszokott leosztásnak, nem várt arra, hogy megcsörrenjen a telefon és hívják, kitalálta, (társszerzővel) megírta, pályázott, alkotótársakat hívott, és velük együtt csinált egy előadást saját magáról. Ami persze nem csak róla szól.

A színésznők élete mindig is érdekelte a közönséget, önmagában ebben még nem lenne semmi különös. Általában azonban nagy elődök életútját fogalmazzák színpadra az utódok. Láthattunk már monodrámát Karády Katalinról, Fedák Sáriról vagy Edith Piaf-ról. Nem példa nélküli az sem, hogy fiatal színészek mutatják meg önmagukat egy-egy előadásban, a legismertebb ezek közül a Máté Gábor és Horvai István osztályában 2003-ban végzett színészcsapat sorozata, akik minden nyáron előadást készítenek egyik osztálytársuk életéből, pályájából. Ott az osztály nagy része játszik az előadásban, Mészáros Piroska viszont egyedül mutatja meg magát. Bár ez nem teljesen igaz, mert a másfél órás előadásban látunk néhány bejátszást is, pontosabban ezekben a részekben a színésznő a csak videón, többnyire fej nélkül látható színésztársaival játszik együtt.

A fejnélküliséget a téma indokolja. Mészáros Piroska ugyanis, aki Alföldi Róbert igazgatója idején a Nemzeti Színházban játszott, az igazgatóváltás után munka nélkül találta magát, és miután elkezdte élni a szabadúszó színészek anyagilag kiszámíthatatlan életét, azzal szembesült, hogy valami más munkát is kénytelen lesz vállalni, hogy a számláit fizetni tudja. Több nyelven beszél, így egy idegen nyelvű call centerben helyezkedett el, így csöppent bele a multinacionális cégek saját arc és egyéniség helyett csak a céges arculatot díjazó világába. Az ott töltött fél évből aztán nem csak a lakásrezsi telt ki, hanem ez a bátor előadás is, amelynek szövegét a színésznő mellett dramaturg barátja, a zalaegerszegi származású Boronkay Soma írta.

Nemrégiben vendégünk volt a Színházi Kritikusok Céhében Pogány Judit, aki ezen a (nyilvános) beszélgetésen elmondta, hogy az idősödő színészek bizony sokszor napi kenyérgondokkal küzdenek. Olyan nagy neveket is említett, akiknél még a villanyt is kikapcsolták, hogy le sem merem írni. Mészáros Piroska viszont nyíltan és a színpadon mondja ki, hogy mennyi az annyi, mennyit kapott például a két éve a Kvártélyházban bemutatott Két Verona Kft-ért (a próbákra semmit, a négy előadásra 50 ezer forintot), és ehhez képest mennyit keresett havonta napi négy óra munkával a multinál (117 ezret). Akik látták annak idején az előadást, most kicsit a kulisszák mögé is pillanthattak: hogy zajlott a próbafolyamat, hol laknak a színészek, ha Egerszegen lépnek fel (egy kollégiumban, ahol a színészek és a színésznők a kollégiumi szabályok szerint nem tartózkodhattak egy emeleten, és ahonnan hősnőnk egy pókcsípés maradandó emlékével távozott). Fel meri vállalni, hogy küzd a súlyával, azzal, hogy sosem tartozott a kifejezetten szép színésznők közé, hogy nehéz az alkatára szerepet osztani, hogy nehéz volt a bombázó osztálytársak mellett „a kedves lánynak” lenni. Meg meri mutatni, hogy nem vették emberszámba az ügyfelek, és hogy milyen szerelmi csalódás érte.

Kérdezhetnénk, persze, hogy mi közünk mindenhez, és hogy lesz-e színház a szemé-

lyességnek ebből a szintjéből, vagy megmarad a bulvárlapok szintjén. Lesz, mégpedig azért, mert ezeken a személyes mozzanatokon keresztül képes megmutatni az emberi és művészi kiszolgáltatottságot, és ehhez a művészi eszközök széles arzenálját vetik be az alkotók. Úgy képzelem, hogy ebben az esetben sokkal inkább közös munkáról, intenzívebb együtt gondolkodásról lehetett szó, mint a hagyományos felállásban, ahol a rendező elképzeli, a színész pedig megvalósítja. A Mészáros Piroska által felkért rendezőnek (már ez is szokatlan, hogy a színész kéri fel a rendezőt), Spáh Dávidnak egyébként ez az első színházi rendezése, filmes munkáinak hatása jótékonyan érződik az előadáson. Vannak dokumentarista részletességűnek ható részek, angol szakszavak sorát hallhatjuk, az ügyfelekkel folytatott beszélgetések egy része is erősen valóságalapúnak érződik. Az előadás aztán egy ponton elemelkedik a realitástól, átcsap egy filmes leszámolás-jelenetbe idéző örületbe. Mészáros Piroska használja a hangszeres- és énektudását, még citerázik is. Zanzásítva felidézti színészi szerepeit, hallhatunk róla írt kritika- és esszéket, és megjeleníti a (hamar füstbe menő) álmait is egy hollywoodira hajazó díjátadásos jelenetben. Ezt a sokféleséget hiteles jelenléte, őszintesége, önazonossága habarcsolja össze koherens előadássá. Büszke lehet magára: ez a szokatlan színészi névjegy fontos állomása lett (most már multitanított) színészi pályafutásának.

Call Girl / Manna Produkció és Mozsár Műhely

Írták: Mészáros Piroska és Boronkay Soma

Játssza: Mészáros Piroska

Dramaturg: Boronkay Soma.

Zene: Szöllősi János.

Dalszöveg: Mészáros Piroska.

Technikus: Balázs Krisztián. Jelmez: Butor

Kriszta. **Videó:** Nemes Oresztész, Spáh

Károly és Nemes Fruzsina.

Rendezőasszisztens: Kovács Zsuzsanna.

Produkciós vezető: Gáspár Anna.

Rendezte: Spáh Dávid.

Kvártélyház, 2019. június 30.